

Utbildningsutvärderingar på grundnivå och avancerad nivå

Utbildningsutvärdering på grundnivå och avancerad nivå – självvärdering

Lärosäte: Marie Cederschiöld högskola

Examen: Specialistsjuksköterskeexamen med inriktning mot distriktssköterska, 2021-A-2022-03-5309

Skriv en självvärdering för den utbildning som leder fram till den examen som utvärderas. Lärosätet ombeds att göra en så reflekterande självvärdering som möjligt genom att identifiera styrkor och utvecklingsområden samt beskriva och värdera hur dessa hanteras för att säkra att hög kvalitet nås i utbildningen. Tyngdpunkten på självvärderingen ska ligga mer på värdering än på beskrivning. Lärosätet ombeds belysa med exempel. Observera att självvärderingen ska utgå från utbildningens aktuella förhållanden vid tidpunkten för självvärderingens inlämnande. Utgå från *Vägledning för utbildningsutvärderingar på grundnivå och avancerad nivå* och basera självvärderingen på de bedömningsgrunder som ingår inom följande bedömningsområden:

- Förutsättningar
- Utformning, genomförande och resultat
- Studentperspektiv
- Arbetsliv och samverkan

Självvärderingen ska inledas med en beskrivning av hur utbildningen organiseras på en övergripande nivå. Självvärderingen ska ge bedömargruppen en helhetsbild av utbildningen vid lärosätet, utan länkar till ytterligare information. Aktuella utbildnings- och kursplaner ska laddas upp i UKÄ Direkt. UKÄ ber lärosätena att vara uppmärksamma på att:

- Självvärderingen ska indelas i enlighet med angivna rubriker. Rubrikerna inklusive bedömningsgrunderna i mallen får inte tas bort. Eventuella underrubriker kan lärosätet lägga till. Ändra inte mallens utformning såsom marginaler.
- Självvärderingen ska inte överstiga 25 sidor med teckenstorlek 10,5 punkter, exklusive lärartabellen. Tillkommer gör UKÄ:s instruktioner som totalt utgör 6 sidor.
- Som bilaga till självvärderingen ifylls lärartabellen.

Beskrivning

Redogör för utbildningens organisation, upplägg och inriktning på ett övergripande plan och motivera i relation till examensordningen. Redogör även för hur länge utbildningen har getts vid lärosätet.

Lärosätets redogörelse:

Marie Cederschiöld högskola – en bakgrund

Marie Cederschiöld högskola är en enskild utbildningsanordnare organiserad i aktiebolagsform utan krav på vinstutdelning. Organisationsformen innebär att högskolan och dess verksamhet styrs av flera lagar, såsom aktiebolagslag (2002:551), lag (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina samt 1 kap. högskolelag (1992:1434).

Vid högskolan ges utbildningar inom vårdområdet och socialt arbete, teologi och kyrkomusik. Inom socialt arbete och vårdvetenskap ges utbildningar på avancerad nivå. År 2021 hade högskolan 1537 studenter motsvarande 973 HST. Under föregående år erhöll högskolan två examensrättigheter, generell kandidatexamen i civilsamhälleskunskap samt hälso- och sjukvårdskuratorsexamen. Sedan 2015 bedrivs utbildning på forskarnivå inom området *Människan i välfärdssamhället* med två forskarutbildningsämnen: *social välfärd med inriktning mot civilsamhället* respektive *palliativ vård*. Hittills har 13 doktorander disputerat inom området.

Högskolan strävar efter att säkerställa en god studiemiljö bland annat genom ett kontinuerligt arbete med pedagogiskt och studiesocialt stöd på individ-, grupp- och organisationsnivå. Under senare år har stora satsningar gjorts för att anpassa och utveckla högskolans lokaler och IT-stöd till utbildningen, såsom lärplattform och biblioteksresurser. Det pågår även ett kontinuerligt pedagogiskt utvecklingsarbete för att stärka lika möjligheter till utbildning i enlighet med föreskrifter i 1 kap. högskolelag breddad rekrytering till högskolan. Ett exempel är det pågående arbete som äger rum i samverkan med högskolans bibliotek för att stärka studenters akademiska skrivande. Högskolan arbetar också aktivt med att stimulera studentrepresentation i högskolans beredande och beslutande organ. för utbildning och ledning.

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå – organisering och ansvarsfördelning

Enligt rektors besluts- och delegationsordning har Pedagogiskt kollegium (motsvarande fakultetsnivå) ansvar för utbildning på grundnivå och avancerad nivå, inklusive att fastställs utbildningsplaner, följa upp utbildningarnas kvalitet och ansvara för pedagogiskt utvecklingsarbete på högskoleövergripande nivå. Arbetet med att kvalitetssäkra utbildningsprogrammen utgår från högskolans *Ramverk för systematiskt kvalitetsarbete* som baseras på European Standards and Guidelines (ESG). Syftet med högskolans kvalitetssystem är bland annat att säkerställa att program och kursplaner följer examensordningen och uppfyller examensmålen, att det finns en tydlig progression genom utbildningen samt att de utbildningar som leder till en yrkesexamen innehåller utbildningsinslag av professionsutveckling.

Institutionerna ansvarar i sin tur för det utbildningsnära kvalitetssäkrings- och utvecklingsarbetet inom de utbildningsprogram som ges vid respektive institution. Beslut om kursplaner fattas av institutionsstyrelsen vid respektive institution. Varje utbildningsprogram leds av en programansvarig som har ansvar för utbildningens planering, innehåll, genomförande och uppföljning. Högskolans kvalitetssystem har nyligen granskats och godkänts av Universitetskanslersämbetet (UKÄ).

Specialistsjuksköterskeprogram inriktning distriktssköterska – upplägg

Utbildningen till specialistsjuksköterska med inriktning distriktssköterska, 75 högskolepoäng (hp), startade höstterminen 2021 och ges vid Institutionen för vårdvetenskap. Vid institutionen ges även två andra specialistsjuksköterskeprogram, dels i palliativ vård, som sedan 2019 är en gemensam utbildning med Sophiahemmet Högskola, dels i psykiatrisk vård som startade 2010.

Utbildningen genomförs i huvudsak på halvfart med antagning en gång per år (höstterminen). Inför programstart 2021 hade lärosätet 186 sökande till 24 platser och söktrycket för antagning till höstterminen 2022 ligger på liknande nivå. I maj 2022 hade 18 studenter slutfört tre kurser och påbörjat programmets fjärde kurs på utbildningens andra termin.

Utbildningsplanen (*se bilaga 1*) innehåller bland annat examensmålen för specialistsjuksköterskeexamen med inriktning distriktssköterska enligt examensordning, bilaga 2, högskoleförordningen (1993:100). Därtill finns sex lokala examensmål med relevans för distriktssköterskans yrkesutövning och med utgångspunkt i institutionens profilmråde vårdetik med livsåskådningsvetenskap. Programmets teoretiska kurser (60 hp) ges på halvfart medan den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) (15 hp) ges på helfart. De teoretiska kurserna är i huvudsak nätbaserad med 5-6 lärarledda dagar och består av föreläsningar och seminarier. Detta kan komma att kombineras med fysiska träffar vid uppstart av respektive kurs, vilket ännu inte varit aktuellt då utbildningen startade under covid-19-pandemin.

Specialistsjuksköterskeprogrammets huvudområde är vårdvetenskap (inriktning distriktssköterska). I utbildningen ingår även stöddämnena medicinsk vetenskap samhälls- och beteendevetenskap samt vårdetik med livsåskådningsvetenskap.

Beskrivning av kurser för respektive termin

Utbildningen ges i huvudsak på halvfart under fem terminer. Då utbildningen startade ht 2021 och ges på halvfart har endast kurserna 1, 2 och 3 genomförts med den första gruppen studenter. Totalt ingår åtta kurser i utbildningen, varav sex kurser omfattar 7,5 hp och två kurser 15 hp, se *tabell 1* för en översikt av utbildningens kurser och när i utbildningen de infaller.

Tabell 1. Kurser per termin i specialistsjuksköterskeprogrammet inriktning distriktssköterska, 75 hp, Marie Cederschiöld högskola¹.				
Termin 1	Termin 2	Termin 3	Termin 4	Termin 5
Barnhälsovård och elevhälsa, 7,5 hp	Etik inriktning primärvård, 7,5 hp ²	Hälsopedagogik och vård vid långvarig ohälsa, 7,5 hp	Självständigt arbete, 15 hp ²	Farmakologi och sjukdomslära med förskrivningsrätt, 15 hp
Verksamhetsförlagd utbildning barnhälsovård och elevhälsa, 7,5 hp	Vetenskapsteori och metod, 7,5 hp ²	Verksamhetsförlagd utbildning primärvård, 7,5 hp		

¹Studenterna som antogs ht 21 har i maj 2022 genomfört tre av åtta kurser; ²Samläses med Specialistsjuksköterskeprogrammet psykiatrisk vård.

Den första terminen inleds med *kursen barnhälsovård och elevhälsa* fördelat på 7,5 hp teori som följs upp av 7,5 hp *verksamhetsförlagd utbildning – barnhälsovård och elevhälsa* (VFU), tre veckor barnhälsovård samt två veckor elevhälsa. Det sammanhållna blocket med teori och VFU ger möjlighet att förbereda och fördjupa specifik omvårdnad vid barnhälsovård och elevhälsa.

I termin 2 läser studenterna *kursen Etik – inriktning primärvård*, 7,5 hp, där värdetiska principer samt dialogetikens betydelse för primärvård studeras. Under samma termin ges *kursen vetenskapsteori samt vetenskaplig metod*, 7,5 hp.

Den tredje terminen inleds med kursen *hälsopedagogik med fokus mot långvarig ohälsa och sjukdom* (7,5 hp) som följs upp av fyra veckors *verksamhetsförlagd utbildning inom primärvård* (7,5 hp). Det sammanhållna blocket syftar till att fördjupa specifik omvårdnad för att som distriktssköterska självständigt kunna planera och genomföra hälsofrämjande insatser på individ- och områdesnivå, samt att kunna mötaperosner med olika vårdbehov såväl som deras närstående.

Under termin 4 skriver studenterna ett *självständigt arbete* (15 hp) inom huvudområdet vårdvetenskap med inriktning distriktssköterska. Arbetet skrivs i par och metoden består företrädesvis av en systematisk litteraturöversikt.

Utbildningen avslutas med kursen *farmakologi och sjukdomslära* (15 hp) vilket syftar till att ge kunskaper som är nödvändiga vid särskild förskrivningsrätt. Även kunskap om utprovning av hjälpmedel och förbrukningsartiklar ingår i kursen.

Den pedagogiska idén som genomsyrar utbildningen bygger på ett studentcentrerat lärande där läraaktiviteterna är utformade för att stimulera vetenskapligt förhållningsätt och livslångt lärande. Kunskapsinhämtningen bygger på att studenterna arbetar aktivt med läraaktiviteter genom kurserna och att lärarna ger fortlöpande återkoppling till studenterna. Vid seminarierna är fokus på dialog och att lära av varandra. Tre kurser samläses med specialistsjuksköterskeprogrammet i psykiatrisk vård för att stimulera kunskapsutbyte mellan olika vårdkontexter och specialistområden (se *tabell 1*).

Bedömningsområde: Förutsättningar

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Relatera till ifylld och bilagd lärartabell.

Bedömningsgrund Personal

Antalet lärare och deras sammantagna kompetens (vetenskapliga/professionsrelaterade och pedagogiska) är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.

Lärosätets redogörelse:

Vetenskaplig kompetens

Institutionen för vårdvetenskap har som krav att högskolans lärare som undervisar och examinerar på specialistsjuksköterskeprogrammen ska ha avlagt en doktorexamen. Samtliga lärare som idag undervisar på specialistsjuksköterskeprogrammet med inriktning till distriktssköterska är disputerade, varav majoriteten bedriver forskning inom vårdvetenskap.

Lärargruppen för specialistsjuksköterskeprogrammet med inriktning distriktssköterska (*se bilaga 3, lärartabell*) består för närvarande av en professor och två lektorer som är distriktssköterskor (varav en är programansvarig), två professorer som är specialistsjuksköterskor inriktning äldrevård respektive hälso- och sjukvård för barn och ungdomar/leg. barnmorska, en sjuksköterska som är docent inom vårdetik, två disputerade lärare, varav en i vårdetik med livsåskådningsvetenskap och en sjuksköterska med specialisering inom psykiatrisk vård. För kursen i barnhälsovård (kurs 1) anlitar institutionen en disputerad specialisläkare i allmänmedicin med lång erfarenhet av hälsokontroller inom barnhälsovård. Undantag från kravet att vara disputerad görs ibland för externa föreläsare. De externa föreläsarna är oftast distriktssköterskor som tillför aktuell verksamhetsanknytning till utbildningen. Även högskolans doktorander bjuds regelbundet in som föreläsare för att bidra med senaste kunskap inom sina respektive forskningsområden. I stort sett alla som undervisar på programmet ingår i forskarnätverk och forskningsarbeten på regional, nationell och internationell nivå, vilket bidrar till en starkt forskningsanknuten utbildning. De lektorer på programmet som ännu inte är docenter deltar i högskolans docentprogram.

Professionsrelaterad kompetens

Lärarna som undervisar på programmet har mångårig relevant klinisk yrkeserfarenhet inom primärvård eller närliggande vårdområden (*se bilaga 3, lärartabell*). Flera professorer och lektorer inom utbildningen har haft vetenskapliga sakkunniguppdrag på regional, nationell och internationell nivå. Exempelvis har programansvarig lektor varit sakkunnig för omvårdnad inom regionalt programområde för primärvård i Stockholm-Gotland under de senaste fem åren. Hon har även varit ordförande i Distriktssköterskeföreningen Stockholm och utsågs nyligen till årets distriktssköterska (2022).. En professor och två av de huvudansvariga lektorerna som är distriktssköterskor har klinisk koppling till Akademiskt Primärvårdscentrum i Region Stockholm där forskning och utveckling bedrivs inom flera professionsrelaterade områden, såsom multisjuka äldre, psykisk ohälsa, hälsosamtal, äldre och läkemedelsbehandling, nutritionsförskrivning, sårvårdsbehandling. Flera lärare i programmet har

medverkat som experter i framtagande av Socialstyrelsens nationella riktlinjer eller i SKR:s kunskapsstyrning av hälso- och sjukvård, vilket omfattar arbete med nationella och regionala vårdprogram.

Pedagogisk kompetens

Det finns ett aktivt högskolegemensamt arbete med att främja lärarnas högskolepedagogiska kompetens. I högskolans *Strategi för pedagogisk verksamhet 2021–2025* framgår bland annat målen stimulera befintliga och nya samarbeten mellan utbildning och professionsverksamhet samt att främja utveckling av aktuella och nya högskolepedagogiska och ämnesdidaktiska projekt inom verksamhetsförlagd utbildning. Dessa mål är särskilt aktuella för specialistsjuksköterskeprogrammet.

Samtliga professorer och lektorer i lärarlaget har genomgått högskolepedagogisk utbildning, vilket är ett krav för att nyanställas som lektor enligt högskolans anställningsordning. Flera av lektorerna har även genomgått särskilt högskolepedagogisk utbildning med inriktning mot verksamhetsförlagd utbildning. Alla lärare har inom ramen för sin anställning möjlighet till kompetensutvecklingstid inom pedagogik. Högskolegemensamma pedagogiska utbildningsdagar anordnas en gång/år. Institutionen anordnar regelbundet pedagogiska seminarier och aktiviteter inriktade på att uppdatera den pedagogiska kompetensen rörande teoretisk och verksamhetsförlagd utbildning.

Styrkor och utvecklingsområden

Majoriteten av lärarna som undervisar är disputerade och tillsvidareanställda, vilket bidrar till kvalitet och kontinuitet i programmet. Det är en styrka.

En utmaning för utbildningen gäller kommande pensionsavgångar, särskilt med tanke på att två lektorer inom området har uppnått 60 år. Denna situation är inget unikt för högskolan, utan är ett växande problem för alla lärosäten i regionen. Det är en nödvändighet att kunna rekrytera disputerade distriktssköterskor framöver för att kunna behålla adekvat kompetens som behövs för att bedriva specialistsjuksköterskeutbildning med inriktning mot distriktssköterska. För att möta upp kommande pensionsavgångar har en rekrytering av en disputerad distriktssköterska påbörjats. Dessutom har högskolan nyligen antagit en doktorand som är distriktssköterska till högskolans forskarutbildning inom ämnet palliativ vård. En långsiktig plan för att säkerställa framtida lärarförsörjningen ingår som en del av pågående organisationsöversyn. Bland annat utreds för närvarande möjligheterna till en breddad forskarutbildning inom vårdvetenskap, så att den även kan inkludera primärvård.

Högskolan ser positivt på att många medarbetare framgångsrikt har sökt forskningsmedel i konkurrens och är efterfrågade i olika samverkansprojekt. Institutionen för vårdvetenskap har policy gällande tid för forskning och kompetensutveckling. Samtliga lektorer har 20 procent forsknings- och ämnesutvecklingstid eller mer i sin tjänst och 10 procent mötestid för deltagande i institutionens pedagogiska-, ämnesinriktade- och forskningsinriktade seminarier. Ytterligare en satsning på ökad kompetens är att nydisputerade lärare i år erbjuds extra forskningstid för att kunna meritera sig vetenskapligt på lärosätet samt möjligheten att delta i högskolans docentprogram. Uppbyggnad av forskarutbildning samt arbetstid för deltagande i högskoleövergripande råd och kollegier har till viss del inneburit att docenter och lektorer fått mindre tid till undervisning. Högskolan ser därför över möjligheter att minska den administrativa bördan i syfte att öka verksamhetsgraden i utbildning för professorer och docenter, utan att påverka forskning negativt. Idag har två professor och en docent, kursansvar inom programmet, en siffra som förhoppningsvis kan öka ännu mer i framtiden.

En utmaning för alla professionsutbildningar är att hitta en jämvikt mellan vetenskaplig kompetens och kompetens inom professionen. Lärosätet har strategiskt stärkt den vetenskapliga kompetensen genom att professorer och lektorer dels har rekryterats, dels i högre grad än tidigare medverkar i utbildningen. Lärosätet har också ökat den professionsnära kompetensen under de senaste åren genom att anlita yrkesverksamma distriktssköterskor inom specifika områden. Då många av studenterna som går specialistsjuksköterskeutbildningen redan är yrkesverksamma inom primärvården, försöker utbildningen ta vara på den erfarenhet och kompetens som studenterna besitter i själva undervisningen. Det skapar möjlighet till ett gemensamt lärande, vilket ses som en styrka.

Mot bakgrund av ovanstående beskrivning av lärargruppens sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens bedöms högskolan ha goda förutsättningarna att med hög kvalitet bedriva specialistsjuksköterskeprogram med inriktning distriktssköterska.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Bedömningsgrund Utbildningsmiljö

Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.

Lärosätets redogörelse:

Starka vetenskapliga forskningsmiljöer

Inom högskolan finns flera nationellt och internationellt starka forskningsmiljöer som kommer utbildningarna till godo. Särskilt starka forskningsmiljöer av betydelse för specialistsjuksköterskeprogrammet med inriktning mot distriktssköterska återfinns inom områden som handlar om anhörigstöd, funktionsnedsättningar, palliativ vård, tillgång till vård och jämlik hälsa för marginaliserade grupper i samhället samt våld i nära relationer. Samtliga ovan beskrivna forskningsmiljöer har under de senaste fyra åren erhållit statliga rådsmedel, företrädesvis från Forte och Vetenskapsrådet. Det finns också flera pågående forskningsprojekt som leds av forskare som är aktiva lärare i specialistsjuksköterskeprogrammet, såsom forskning om barns och ungdomars fysiska aktivitet, demens, etiska frågor och livsfrågor rörande sjukdom och hälsa, multisjuklighet, omvårdnad vid diabetes, pedagogisk forskning kring professionsutveckling, psykisk ohälsa, suicidprevention och vård av äldre. Flera av dessa projekt drivs inom ramen för regional samverkan och finansieras till stor del av FoUU-medel.

Forskningsmiljö inom vårdvetenskap

Den aktiva forskningsmiljön återspeglas i en omfattande seminarieverksamhet vid institutionen som tydligt knyter an till forskning och teoribildning inom programmets huvudområde vårdvetenskap. Till samtliga seminarier inbjuds både institutionens lärare/forskare och studenter på avancerad nivå. Varje termin genomförs cirka sex vetenskapliga seminarier där innehållet kan bestå av granskning av vetenskapliga manus med utsedda opponenter eller diskussioner om vetenskapliga metoder utifrån relevant litteratur. Institutionen genomför också varje termin fyra vårdvetenskapliga seminarier centrala för huvudområdet där aktuell teoribildning diskuteras med inbjudna föreläsare från det egna eller andra lärosäten/verksamheter. Exempel på ämnen som behandlats nyligen är *Samskapad forskning med marginaliserade grupper i samhället*, professor Elisabet Mattsson, Marie Cederschiöld högskola, *Vårdande för hållbar hälsa och återhämtning*, professor Lena Wiklund Gustin, Mälardalens universitet, *Personcentrerad vård*, professor Inger Ekman, Göteborgs universitet samt *Vårdvetenskap ur ett livsvärldsperspektiv*, professor emerita Karin Dahlberg, Linnéuniversitetet.

Professionsinriktad miljö och samverkan med verksamheterna

Då specialistsjuksköterskeutbildningen leder till en yrkesexamen är det extra viktigt att stärka kopplingen mellan utbildning, forskning och den professionsinriktade miljö som studenterna möter under sin verksamhetsförlagda utbildning inom primärvården.

Programansvarig för specialistsjuksköterskeprogrammet med inriktning mot distriktsköterska är också klinisk lektor och arbetar 20 procent med verksamhetsförlagd utbildning inom primärvården på grundnivå och avancerad nivå. Detta möjliggör ett nära samarbete med adjungerade kliniska adjunkter och kliniska handledare.

I de samtal som utbildningen kontinuerligt för med chefer från klinisk verksamhet finns ett önskemål om att kliniska adjunkter och handledare inom den kliniska verksamheten ska ges större möjligheter att regelbundet öka sin vetenskapliga kompetens. Som ett led i detta anordnar högskolan en utbildningsdag per termin för adjungerade kliniska adjunkter och kliniska handledare. Institutionen bjuder även in adjungerade kliniska adjunkter och handledare till de seminarier som anordnas inom vårdvetenskap.

Ovanstående beskrivningar är exempel på hur institutionen försöker skapa gemensamma mötesplatser där den vetenskapliga utbildningsmiljön knyts ihop med den professionsinriktade.

Styrkor och utvecklingsområden

En styrka i programmet är att den vetenskapliga och professionsinriktade miljön säkerställs genom den höga andelen forskningsaktiva professorer och lektorer som ingår i utbildningens utformning och genomförande. Flera av lärarna är specialistsjuksköterskor med inriktning distriktsköterska eller inom närliggande områden som hälso- och sjukvård för barn och ungdomar, palliativ vård, psykiatrisk vård och vård av äldre samt barnmorska. En annan styrka är tillgången till starka forskningsmiljöer på högskolan. Detta möjliggör att studenterna tar del av tvärvetenskapliga projekt som tydligt visar på relevansen av att samarbeta över professionsgränserna i klinik, exempelvis när det handlar om våld i nära relationer och specifikt när barn bevittnar eller utsätts för våld samt tillgång till vård och jämlik hälsa för marginaliserade grupper i samhället. Att möjliggöra för studenterna att i större utsträckning skriva sina självständiga arbeten inom ramen för pågående forskningsprojekt på högskolan skulle vara ett sätt att ytterligare stärka programmets forskningsanknytning. Ett utvecklingsområde är att forskningsmiljön inom primärvård är relativt ung och under etablering. Om forskarutbildningen på lärosätet breddas skulle det kunna bidra till en stärkt forskning och fler doktorander med inriktning mot just primärvård.

Det finns ett behov av att öka den vetenskapliga kompetensen bland adjungerade kliniska adjunkter och handledare i kliniken som inte är disputerade. Det är dock en utmaning för både högskolan och andra lärosäten att ge möjlighet till kompetensutveckling, inte minst mot bakgrund av den tidspress som ofta upplevs i kliniken. För att möjliggöra för fler kliniska handledare att delta i forskningsseminarier kommer institutionen att fortsätta erbjuda seminarier via länk som komplement till fysiska möten.

Det kan konkluderas att det både finns en god vetenskaplig och en professionsinriktad utbildningsmiljö för studenterna på specialistsjuksköterskeutbildningen. Det är dessutom en stor fördel att lärarna på programmet både är forskningsaktiva och har ett nära samarbete med primärvården eller i angränsande vårdområden.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Dessa exempel kan bestå av kursmål, lärandeaktiviteter, hur examinationsuppgifter är utformade och vilka bedömningskriterier som används.

Bedömningsgrund Måluppfyllelse – kunskap och förståelse

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå det utvalda målet inom kunskapsformen kunskap och förståelse i examensordningen.

Mål

visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen.

Lärosätets redogörelse:

Studenternas utveckling av kunskap och förståelse om områdets vetenskapliga grund stimuleras genom läraaktiviteter där studenterna relaterar evidensbaserad kunskap och teoretiska perspektiv till primärvård och distriktssköterskans specifika omvårdnad. Sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen säkerställs genom att klinisk erfarenhet kontinuerligt relateras till aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete inom primärvård.

För att möjliggöra för och säkerställa att studenterna uppnår ovanstående examensmål efter genomgången utbildning, formuleras kursmål i varje kurs som länkar till examensmålet. Då programmet startade ht 2021 har endast kurserna 1, 2 och 3 genomförts, kurs 4 är pågående under maj och juni 2022 och kurs 5–8 planeras inför kommande terminer.

I de två första kurserna, *Barnhälsovård och elevhälsa (7,5 hp)* samt *Verksamhetsförlagd utbildning inom barnhälsovård och elevhälsa (7,5 hp)*, är ett centralt inslag att studenterna identifierar evidens för olika åtgärder baserat på erfarenhet och vetenskaplig grund inom barnhälsovård och elevhälsa, samt reflekterar över omvårdnadsinsatser inom området utifrån evidens. Studenterna övar kritiskt och vetenskapligt förhållningssätt genom studieuppgifter som följs upp i seminarier och/eller via skriftliga examinationer. Bedömningskriterier för studieuppgifter och examinationer återfinns för studenterna i respektive kurs studieguide.

I kurs 1 gör studenterna en individuell skriftlig analys där de väljer ett hälsoproblem hos barn/ungdomar. Problemet beskrivs i en kort bakgrund med referenser till kurslitteratur och vetenskapliga artiklar som sedan, med hjälp av kurslitteratur, styrdokument och vetenskapliga artiklar, relateras till hur distriktssköterskan kan arbeta med hälsoproblemet. Uppgiften avslutas med reflektioner över eget förhållningssätt till det valda hälsoproblemet och examineras. För att tydligt knyta ihop teori och praktik får studenterna under den verksamhetsförlagda utbildningen planera för och genomföra ett hälsosamtal

inom barnhälsovård eller elevhälsa. I en text beskriver studenterna hälsosamtalet, då de ska identifiera och beskriva behov av föräldrastöd/elevstöd samt hinder och resurser i vårdsituationen. Uppgiften avslutas med en reflektion över den egna förmågan att leda och utföra omvårdnad. Under ett uppföljande seminarium granskar en medstudent, situationen som beskrivs i texten med hjälp av kurslitteratur, styrdokument samt vetenskapliga artiklar. Med hjälp av litteraturen ges förslag på tänkbara handlingssätt.

I tredje kursen *Etik inriktning primärvård (7,5 hp)* arbetar studenterna med etiska begrepp, såsom delaktighet och självbestämmande i samband med vård och forskningsdeltagande inom primärvård. Grundläggande begrepps- och argumentationsanalys ingår i kursen. Studenterna tränas i att utveckla ett kritiskt förhållningssätt, då de granskar och argumenterar för egna ställningstaganden till etiska problem av relevans för kommande yrkesutövning. Exempelvis examineras kursmålen *identifiera och analysera etiska ställningstaganden och situationer inom primärvård, värdera ställningstaganden och argumentation vid primärvård* samt *reflektera över hur egna värderingar och kunskaper påverkar det egna förhållningssättet till etiska problem vid primärvård* genom en skriftlig individuell examinationsuppgift med efterföljande seminarium. Studenterna genomför etisk analys, baserad på en modell från Statens medicinsk-etiska råd, av ett fiktivt patientfall från primärvården. I ett efterföljande seminarium presenterar studenten sin analys och får återkoppling av medstudenter.

Den fjärde kursen, *Vetenskapsteori och vetenskaplig metod (7,5 hp)*, genomförs för första gången under maj-juni månad 2022. I kursen utarbetar studenterna projektplaner inom ett relevant område för huvudområdet vårdvetenskap som kopplar till distriktssköterskans yrkesutövning. Projektplanen skrivs individuellt och examineras vid ett examinationsseminarium där studenterna kritiskt granskar varandras projektplaner. Studenterna arbetar också i par med två studieuppgifter under kursens gång. Dels ska studenterna beskriva validitets- och kvalitetskriterier för kvantitativa och kvalitativa studier, dels genomföra en vetenskaplig kvalitetsgranskning av en vald artikel med kvalitativ, kvantitativ och/eller mixad metod inom huvudområdet. Artikeln granskas utifrån vedertagna vetenskapliga kvalitetskriterier (checklista) sammanställda på *equator networks* (Enhancing the QUALity and Transparency Of health) hemsida. Respektive uppgift redovisas och diskuteras vid ett uppföljande seminarium.

I de planerade kurserna, *Hälsopedagogik och vård vid långvarig ohälsa och sjukdom, 7,5 hp* (kurs 5) och *Verksamhetsförlagd utbildning inom primärvård, 7,5 hp* (kurs 6) studeras betydelsen av ett hälsopedagogiskt perspektiv vid långvarig ohälsa och sjukdom samt för att främja folkhälsa. Studenterna ska självständigt värdera lämpliga omvårdnadsåtgärder för att främja hälsa samt föreslå åtgärder vid vanliga långvariga sjukdomstillstånd utifrån ett vetenskapligt och evidensbaserat perspektiv.

I kurs 7 *Självständigt arbete i vårdvetenskap, 15 hp* ska studenterna visa att de har tillägnat sig kunskap om huvudområdets vetenskapliga grund, förståelse för sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet samt dess betydelse för yrkesutövningen och akademiskt arbete. Det självständiga arbetet skrivs av studenter i par i form av en systematiskt genomförd litteraturstudie eller som en del av en empirisk studie vid klinik.

I den åttonde och sista kursen *Farmakologi och sjukdomslära med förskrivningsrätt (15 hp)* studeras områden av betydelse för distriktssköterskans förskrivningsrätt. Centrala delar är farmakologi, sjukdomslära samt vård och behandlingsprinciper, men också juridik, patientsäkerhet och författningskunskap behandlas. Sammantaget avser kursens olika delar att ge studenterna redskap så att de kan förklara principer för evidensbaserad läkemedelsbehandling med utgångspunkt från distriktssköterskans förskrivningsrätt.

Styrkor och utvecklingsområden

Målsättningen är att studenterna vid utbildningens slut ska stå på en solid vetenskaplig grund, så att de i sin framtida yrkesutövning kan medverka i att driva kunskapsfronten framåt inom primärvården. Betydelsen av att distriktsköterskan i sitt yrkesutövande ska kunna använda aktuellt kunskapsläge som underlag för evidensbaserad vård går därför som en röd tråd genom programmet. Det finns en ämnesgrupp med stark kompetens inom huvudområdet som leds av professorer i vårdvetenskap, vilket är en styrka. Ämnesgruppen har ett nära samarbete med lärolaget för utbildningen och arbetar med progression i programmet och med att utveckla huvudområdet. Det är dessutom en styrka att flera av programmets lärare är involverade i arbetsgrupper inom det nationella och regionala systemet för kunskapsstyrning inom primärvården. Således säkerställs en naturlig koppling mellan forskning, utbildning och aktuell kunskapsutveckling inom primärvården, vilket kommer studenterna tillgodo under utbildningen.

Utbildningen ska förbereda studenterna för ett yrkesliv med krav på kontinuerlig professionell kunskapsinhämtning inom primärvård. Detta förutsätter att studenterna självständigt kan söka och ta till sig ny kunskap genom att systematisera, kritiskt granska och reflektera över aktuell forskning och evidensbaserad kunskap samt se sambandets betydelse i det fortsatta arbetslivet. För detta krävs fördjupade kunskaper inom vetenskaplig metod och kritisk reflektion vilket studenterna erhåller i kurserna *Etik inriktning primärvård* samt *Vetenskapsteori och metod*. Detta följs sedan upp i kursen *Självständigt arbete* där studenterna ska visa att de tillägnat sig vetenskapliga färdigheter och förmågor för att kunna bidra till kunskapsutvecklingen i kommande yrkesval. Vår analys är att programmets upplägg borgar för detta, vilket är en styrka.

Lärare vid institutionen är engagerade i flera pedagogiska projekt som syftar till att ge studenterna redskap för att i sin kommande profession kunna bidra till forskningsgrundad praktikutveckling. Ett exempel på detta är ett samarbete med högskolebiblioteket där alla studenter vid institutionen erbjuds möjligheter att få individuell handledning och/eller delta i tematräffar i grupp för att få hjälp med sitt akademiska skrivande. Ett annat exempel är en systematisk litteraturoversikt där lärare vid institutionen sammanställt pedagogiska metoder för att stödja akademisk litteracitet (accepterad för publicering i BMC Medical Education, 2022).

Ett pågående utvecklingsområde är att utbilda handledare och examinatorer som ett led i lärosätets utveckling för att stärka de självständiga arbetena på avancerad nivå. Exempelvis har lärosätet anordnat fortbildning kring systematiska litteraturoversikter med kvalitativ och kvantitativ metodik. Flera av lärarna på programmet har även deltagit på Cochranes utbildningstillfällen om systematiska översikter. Vidare planerar lärosätet en fortbildningskurs för handledare för att öka fokus på kvantitativa metoder och examinationen av dem i kurserna. Lärosätet erbjuder även en rad seminarier och fortbildningsinsatser inom ämnet vårdvetenskap. Ett annat utvecklingsområde som lärosätet identifierat kopplat till examensarbetet är att kunna erbjuda fler studenter möjlighet att medverka i befintliga forskningsprojekt. Lärosätet arbetar också med att föra tillbaka studenternas resultat i de självständiga arbetena till yrkesverksamheten via handledardagar.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Dessa exempel kan bestå av kursmål, lärandeaktiviteter, hur examinationsuppgifter är utformade och vilka bedömningskriterier som används.

Bedömningsgrund Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå det utvalda målet inom kunskapsformen färdighet och förmåga i examensordningen.

Mål

visa förmåga att självständigt bedöma, planera, genomföra och utvärdera de åtgärder som behövs för att främja fysisk, psykisk och social hälsa hos patienter och förebygga uppkomsten av sjukdom och sjukdomskomplikationer.

Lärosätets redogörelse

Både teoretiska kurser och verksamhetsförlagd utbildning ger den kunskapsgrund som studenten behöver för att nå färdighet och förmåga i det utvalda examensmålet. Programmet är uppbyggt så att teori och verksamhetsförlagd utbildning (VFU) läses i sammanhållna block. Detta ger studenterna möjligheter att omsätta teoretiska kunskaper i klinisk praxis. Exempelvis, under första terminen läser studenterna en teoretisk kurs om barnhälsovård och elevhälsa där de fördjupar sig i barn och ungdomars fysiska, psykiska och sociala hälsa med stöd av relevanta teorier och styrdokument. I följande kurs, *verksamhetsförlagd utbildning - barnhälsovård och elevhälsa*, får studenterna genomföra hälsokontroller samt identifiera avvikelser och behov av åtgärder inom barnhälsovård och elevhälsa. Under utbildningen får studenterna bearbeta färdighet och förmåga relaterat till examensmålet genom en variation av läraaktiviteter som omfattar föreläsningar, webbutbildningar. Några exempel är Region Stockholms webbutbildning om barns psykiska hälsa och Nationellt Centrum för Kvinnofrids webbutbildningar om våld. Vidare ingår studentaktiva moment som gruppövningar och seminarier som sedan utvecklas till professionskompetens i VFU. Det senare understöds genom studieuppgifter och seminarier med kursledare under VFU där professionsutveckling i relation till färdigheter och förmåga kopplas till olika områden inom distriktssköterskans breda verksamhetsfält.

För att stödja studenternas färdighet och förmåga att nå ovanstående examensmål under den verksamhetsförlagda utbildningen används *BeVut*, ett målrelaterat bedömningsformulär som är utformat efter kursens lärandemål. För varje kursmål finns kriterier angivna för hur målen ska uppnås. Målen diskuteras vid mittbedömning då ett formativt samtal görs för att stimulera fortsatt utveckling. I en individuell lärandeplan formulerar studenterna egna mål med konkreta förslag på hur målen ska uppnås under VFU-perioden. Uppföljning, utvärdering och komplettering av planen sker kontinuerligt

tillsammans med den kliniska handledaren. I samband med slutbedömning lämnar handledaren ett bedömningsunderlag av studentens måluppfyllelse till examinator från högskolan som beslutar om betyg.

Nedan ges exempel på hur lärandemål, lärandeaktiviteter och examinationer relaterat till färdighet och förmåga i utvalt examensmål i både en teoretisk och en verksamhetsförlagd kurs i programmet.

I kurs 1, *Barnhälsovård och elevhälsa, 7,5 hp*, ingår bland annat lärandemål *att kunna redogöra för omvårdnad och hälsofrämjande arbete inom barnhälsovård samt föreslå specifika omvårdnadsåtgärder vid vanliga hälsoproblem inom barnhälsovård*. I en studieuppgift med fokus på det nyfödda barnet arbetar studenterna i grupper med områden som rör föräldraskap, anknytning och amning kopplat till distriktssköterskans arbete på barnavårdscentral (BVC). Studenterna förbereder med hjälp av kurslitteratur, vetenskapliga artiklar och regionala/nationella riktlinjer/kunskapsstöd en presentation av hur distriktssköterskan kan arbeta evidensbaserat för att ge stöd och upptäcka vanligt förekommande hälsoproblem samt ger förslag på specifika omvårdnadsåtgärder vid hälsoproblem inom det specifika området. Studieuppgiften presenteras och examineras under ett seminarium där en annan grupp studenter läst in sig på samma område och förberett fördjupningsfrågor till gruppen som presenterar.

I kurs 2, *Verksamhetsförlagd utbildning inom barnhälsovård och elevhälsa, 7,5 hp*, kopplas teori till evidensbaserat kliniskt arbete. Ett lärandemål i kursen är *att identifiera behov av föräldrastöd* där en specifik lärandeaktivitet länkar till beskrivna lärandemål om amning från kurs 1. Studenterna ska självständigt genomföra en strukturerad amningsobservation och identifiera behov av stöd enligt riktlinjer från ett regionalt vårdprogram. Observationen ska beskrivas och analyseras i en skriftlig inlämningsuppgift i relation till kvinnans tidigare amningserfarenhet, behov av stöd, samt studentens bedömningar. Vidare ska studenten beskriva eventuellt identifierade amningsproblem samt vilka specifika omvårdnadsåtgärder som vidtogs. Inlämningsuppgiften avslutas med egna reflektioner om förhållningssätt utifrån BVC-sjuksköterskans hälsofrämjande arbete. Referenser till kurslitteratur och vetenskapliga artiklar ingår som en del av arbetet.

Som tidigare omnämnts examineras VFU-kursernas lärandemål med hjälp av bedömningsunderlaget BeVut. Innan halvtidsbedömning har studenten en genomgång av BeVut tillsammans med handledaren. Därefter genomför lärare från lärosätet halvtidsbedömningen med utgångspunkt från BeVut tillsammans med studenten. En viktig aspekt i halvtidsbedömningen är att identifiera de lärandemål som ännu inte har uppfyllts. I samband med bedömningen görs en plan för hur målen ska uppnås under resterande VFU-period. Efter halvtidsbedömningen kontaktar läraren handledaren för en avstämning. Slutbedömning genomförs av handledaren tillsammans med studenten. Vid problem kontaktar handledaren läraren innan halvtids- och/eller slutbedömning. I dessa fall sker bedömningarna via trepartssamtal med student, handledare och lärare ute på VFU alternativt via Teams. Ovanstående är ett exempel på hur utbildningens upplägg i teoretiska och verksamhetsförlagda kurser säkerställer examensmålets uppfyllelse. Det bör lyftas att det aktuella examensmålet i färdighet och förmåga är relativt omfattande och uppfylls via flera kursmål som konstruktivt länkar samman teoretiska och verksamhetsförlagda kurser.

Styrkor och utvecklingsområden

Distriktssköterskans yrkesutövande omfattar många varierade områden, vilket ställer krav på balans mellan teori och praktik i utbildningen. En styrka är att lärosätet har ett programupplägg där de mer teoretiskt orienterade kurserna läses sammanhållet med VFU-kurserna, vilket bidrar till en koppling mellan teoretiska perspektiv och praktisk verksamhet gällande distriktssköterskans hälsofrämjande och förebyggande arbete. Studenternas VFU-placering är central för att uppnå det aktuella examensmålet i

färdighet och förmåga. Lärosätet satsar på VFU i programmet vilket omfattar ett ambitiöst upplägg med totalt 15 hp verksamhetsförlagd utbildning samt seminarier och studieuppgifter under VFU. Till detta tillkommer att en lärare medverkar vid studentens halvtidsbedömning samt om behov finns på slutbedömning. Särskilt examination av studenternas självständighet ställer krav på genomtänkt handledning och en god akademisk nivå där studenterna kan utmanas och växa in i specialistsjuksköterskerollen. Lärosätet betonar betydelsen av reflektion under VFU, samtidigt är vi medvetna om att möjligheten till reflektion tillsammans med handledaren varierar beroende på tidspressen i primärvården. För kompensera för detta erbjuds seminarier under pågående VFU där reflektion och kritiska diskussioner möjliggörs med lärare och medstudenter.

Verksamhetsförlagd utbildning på avancerad nivå inom primärvården utvecklas kontinuerligt. I en rapport från Region Stockholm om verksamhetsintegrerat lärande beskrivs lärosätenas och regionens samverkan kring att skapa en gemensam pedagogisk grundsyn, pedagogisk fortbildning samt arbetet för att utveckla en akademisk lärandemiljö i vården. Ett sätt att öka akademiseringen av primärvården är delade tjänster mellan lärosäte och akademiska vårdcentraler. Högskolan har idag en klinisk lektor med inriktning primärvård, vilket är en satsning som finansieras enbart av högskolan. Högskolan medverkar i flera fora för att utveckla verksamhetsförlagd utbildning, exempelvis genom pedagogiska seminarier om utveckling av VFU, handledardagar tillsammans med verksamheter i Region Stockholm samt regelbundna möten för samverkan på ledningsnivå.

Distriktssköterskans hälsofrämjande och förebyggande arbete är centralt i programmet. För att få en heltäckande bild över distriktssköterskans breda kompetensområde medverkar gästföreläsare med specialistkunskap från både lärosätet och från primärvården i undervisningen. Gästföreläsarna bidrar med aktuell kunskap inom specifika områden såsom hur distriktssköterskan kan arbeta hälsofrämjande med levnadsvanor, eller förebygga sjukdomar och komplikationer inom exempelvis diabetes, hjärtkärlsjukdom, cancer, psykisk ohälsa.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Dessa exempel kan bestå av kursmål, lärandeaktiviteter, hur examinationsuppgifter är utformade och vilka bedömningskriterier som används.

Bedömningsgrund Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt i examensordningen.

Mål

visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.

Lärosätets redogörelse:

Utbildningen bygger på ett studentcentrerat lärande där läraaktiviteterna är utformade för att stimulera livslångt lärande. Ett lärande baserat på egen erfarenhet gynnar självreflektion samt personlig och yrkesmässig utveckling, vilket är viktigt för att vara och förbli öppen för ny kunskap och nya perspektiv. Detta i sin tur är en förutsättning för att kunna identifiera behov av ytterligare kunskap och fortlöpande kunna utveckla sin kompetens som distriktssköterska.

Både teoretiska och verksamhetsförlagda kurser har kursmål som stödjer examensmålet *visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens*. Självvärderande studieuppgifter kring kunskap och kompetens är integrerade i kurserna.

Under den verksamhetsförlagda utbildningen används, förutom självvärderande studieuppgifter, även reflektionsamtal samt bedömningsformulär för verksamhetsförlagd utbildning (BeVut) som stöd för att uppnå examensmålet att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap. Den kliniska handledaren planerar och ansvarar i samarbete med studenten för VFU-periodens struktur och innehåll, vilket utgår från kursens lärandemål och studentens individuella lärandeplan.Handledningen syftar till att integrera teori och praktik genom regelbunden reflektion som avser att ge fördjupad omvårdnads- och yrkeskompetens. Under den första VFU-veckan gör studenten ett första utkast till sin individuella lärandeplan med utgångspunkt från kursmålen. Under den första VFU-veckan går studenten igenom kursmålen i BeVut tillsammans med handledaren och gör en individuell plan över hur kursmålen kan uppnås. Studenten får konkretisera frågor som: Vilken kompetens saknar du? Hur kan du fördjupa den kompetens du redan har? Under VFU-perioden diskuteras och uppdateras sedan BeVut i samråd med handledaren och används som underlag för halvtids- och slutbedömning. Studenten gör fortlöpande självvärderingar över eget behov av ytterligare kunskap och utveckling relaterat till distriktssköterskans verksamhetsområde. Studentens egna självvärdering diskuteras med handledare och examinerande lärare samt också under seminarier och skriftliga inlämningsuppgifter. Om det föreligger risk för att lärandemålen inte kan uppnås under VFU upprättas en handlingsplan av examinator tillsammans med student och handledare.

Se tabell 2 för exempel på lärandemål från kurs 2 *Verksamhetsförlagd utbildning inom barnhälsovård och elevhälsa (7,5 hp)* som relaterar till examensmålet *visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens* samt bedömningskriterier.

Tabell 2. Exempel på lärandemål och bedömningskriterier som relaterar utvalt examensmål.		
Lärandemål	För <u>godkänt</u> ska studenten kunna:	Studenten uppfyller <u>inte</u> kriterierna för godkänt
reflektera över specialistsjuksköterskans kompetens och ansvarsområde inom barnhälsovård och elevhälsa	reflektera över sitt egna förhållningssätt i det kommande arbete som specialistsjuksköterskans kompetens och ansvarsområde inom barnhälsovård och elevhälsa utifrån evidens, ge exempel	bristande förmåga eller har inte visat förmåga att reflektera över specialistsjuksköterskans kompetens och ansvarsområde inom barnhälsovård och elevhälsa
kritiskt granska eget behov av kunskap och utveckling av färdigheter	kritiskt granska sitt eget behov av kunskaper och färdigheter som specialistsjuksköterska, samt kunna värdera nya rön, metoder inom omvårdnad	bristande förmåga att eller har inte visat förmåga att kunna kritiskt granska eget behov av kunskap och utveckling av färdigheter

Styrkor och utvecklingsområden

Att som distriktssköterska kunna identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och sin kompetens är centralt för yrkesutvecklingen. Utbildningen erbjuder studenterna flera möjligheter till att utveckla denna förmåga både teoretiskt och praktiskt. Ett sätt där studenten konkret arbetar med förmågan att identifiera den egna kunskapen och behov av att utveckla sin kompetens är genom målen i bedömningsformuläret BeVut som används vid bedömningen av VFU. Högskolan har enbart disputerade lärare i kurser i programmet, det bidrar till att stimulera konstruktiv länkning mellan praktik och teori på en för programmet, rätt nivå. Detta omfattar studieuppgifter, heldagsseminarium och bedömningsamtal med student och handledare. Denna satsning är en styrka i utbildningen.

För att stärka det livslånga lärandet behövs träning i självreflektion. Studenterna som går programmet har varierande kunskap och erfarenhet med sig in i utbildningen. Många studenter har arbetat länge inom primärvården, medan andra kommer från andra vårdområden. Behov av kunskap och kompetens om distriktssköterskans arbete varierar således mellan studenterna. Under utbildningen får studenten, i teoretiska kurser och genom VFU möjlighet att allt mer självständigt identifiera sitt behov av ytterligare kunskap, vilket stödjer varje individs lärande och kompetensutveckling. Exempelvis får studenterna själva välja vilket område de önskar att fördjupa sin kompetens inom i de studieuppgifter som studenterna genomför. Samma gäller för VFU där det finns möjlighet att anpassa studenternas lärande utifrån individuella behov av kompetensutveckling. Således ges en god förutsättning för att studenterna ska utveckla förmåga att identifiera sina behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens även efter utbildningens slut.

Ett identifierat utvecklingsområde är formerna för att säkerställa möjlighet för studenterna till självreflektion under VFU-perioden, antingen tillsammans med handledare och övrig personal i verksamheterna eller tillsammans med de andra studenterna och lärare på utbildningen. Möjlighet till reflektion inom ramen för utbildningen ges redan idag, men kan utvecklas ytterligare.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Bedömningsgrund Jämställdhet
Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.

Lärosätets redogörelse:

Ett faktum som påverkar jämställdhet för specialistsjuksköterskeprogrammet, institutionen liksom för högskolan i stort är det finns en kvantitativ ojäm könsfördelning som innebär att kvinnor till antal är i majoritet både bland studenterna och inom lärarkollegiet. De flesta av högskolans studenter, såsom blivande specialistsjuksköterskor, kommer att möta en framtida arbetsplats där majoriteten utgörs av kvinnor. Det är därför extra viktigt att medvetandegöra på vilket sätt denna kvantitativa ojämställdhet påverkar både utbildningen och den framtida arbetsmarknaden, samt hur högskolan kan arbeta med att skapa en mer inkluderande studie- och arbetsmiljö. En ytterligare aspekt att beakta är att 39 procent¹ av högskolans studenter har utländsk bakgrund, medan andelen med utländsk bakgrund inom personalgruppen är avsevärt mindre. 28 procent² av studenterna vid högskolan kommer från studieovana hem och många av studenterna är äldre än genomsnittet och flera av dem har hemmaboende barn. Därför är det extra viktigt att anlägga en bredare ansats för hur jämställdhetsperspektiv ska beaktas i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.

Jämställdhets- och likabehandlingsperspektiv i utbildningen

Ett normkritiskt perspektiv lyfts i undervisningen utifrån attityder, normer, värderingar och ideal som påverkar livsvillkoren för kvinnor och män inom samhällets olika områden. Inom specialistutbildningen arbetar vi aktivt för att studenterna ska få möjlighet att utveckla sin förmåga att argumentera för sitt ansvar- och kompetensområde, både i tal och skrift.

Sedan 2011 är ett av högskolans mål att jämställdhets- och likabehandlingsperspektiv ska integreras i utbildningen, i de teoretiska momenten såväl som i den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU). Detta sker bland annat genom återkommande granskningar av innehållet i utbildnings- och kursplaner samt genomgång av kurslitteratur utifrån ett likabehandlingsperspektiv, anonymisering vid examination där det är möjligt och tydliggörande av rutiner vid bedömning av VFU.

Inom specialistsjuksköterskeprogrammet återfinns jämställdhetsperspektiv i så gott som samtliga kursers innehåll och följs upp genom seminarier och examinationer. Genusperspektiv, intersektionalitet samt våld i nära relationer är exempel på kursinnehåll i programmet. Studenterna arbetar med centrala

¹ För nybörjare 2016/2017, se Statistik om breddad rekrytering, UKÄ

² För nybörjare 2016/2017, se Statistik om breddad rekrytering, UKÄ

ojämlikhetsproblem av relevans för primärvården och specialistsjuksköterskans ansvar- och kompetensområde i olika kurser, nedan visas några exempel från programmets kurser.

I kursen *Barnhälsovård och elevhälsa* ingår ett seminarium om amning och anknytning som bland annat lyfter hur samhällets syn på barnets behov, könsroller och föräldraskap utvecklats över tid. I seminariet lyfts hur barnhälsovården kan arbeta med att stödja föräldrar med utgångspunkt i jämställt föräldraskap och lagstadgad föräldraledighet. En viktig utgångspunkt är arbetssätt som distriktssköterskan kan använda för att främja jämställdhet mellan föräldrarna samtidigt som stöd till amning och anknytning ges.

I samma kurs genomför också studenterna en webbaserad utbildning om mäns våld mot kvinnor. Efter avslutad utbildning skriver studenterna en självreflektion som sedan används som ett diskussionsunderlag på ett seminarium med utgångspunkt i jämställdhet samt hur distriktssköterskan kan arbeta med dessa frågor i primärvården.

Förebyggande arbete för en god studiemiljö

Ansvariga för utbildningen försöker att skapa goda förutsättningar för att kunna kombinera studier med familj genom att bland annat schemalägga undervisning samma veckodagar för att underlätta studentens planering. Vidare planeras teoriveckor med självstudier in under de veckor då skolbarn har höst- och sportlov. Studenter som bor utanför Region Stockholm ges också möjlighet att genomföra sin VFU på bostadsorten för att underlätta kombinationen av studier och familjeliv. Vi har efter pandemin valt en hybridlösning för återgång till campus som innebär något fler nätbaserade dagar i relation till campusbaserade dagar än vad som ursprungligen planerades.

Dessvärre uppstår det ibland situationer där studenter under sin VFU-period upplever sig utsatt för kränkande behandling och trakasserier av patienter, personal eller andra studenter. Därför har högskolan tillsammans med Karolinska Institutet, Röda Korsets Högskola, Sophiahemmet Högskola och Region Stockholm tagit fram ett gemensamt informationsmaterial om att det råder nolltolerans mot kränkande särbehandling och trakasserier på alla arbetsplatser inom Region Stockholm. Studenter som upplever sig vara utsatta för kränkande särbehandling och trakasserier under sin VFU, informeras om vart de kan vända sig för att få stöd och hjälp. Inför VFU-placeringen får studenterna skriftlig information (via lärplattformen Its Learning) och det tas även upp under utbildningen.

Säkerställande av lärarnas kompetens inom jämställdhetsområdet

En annan viktig aspekt är att säkerställa att lärarna har kompetens inom jämställdhetsområdet, såväl kunskap om likabehandlingsperspektiv inom ämnesområdet/utbildningen som kunskap om aktuell lagstiftning, högskolans rutiner mot diskriminering/trakasserier och krav på främjandearbete. Därför integreras båda delarna i exempelvis den högskolepedagogiska utbildningen, och arbetsmiljökurs för chefer.

Styrkor och utvecklingsområden

Inom specialistsjuksköterskeprogrammet beaktas jämställdhetsmålen genom att eftersträva att kön, tillsammans med andra sociala kategorier såsom klass, etnicitet, religion och ålder, ges utrymme i utbildningen. Detta beaktas exempelvis i samband med planering av kursernas upplägg och innehåll, framtagandet av kurslitteratur och fiktiva fall såsom patientberättelser och utformning av examinationsuppgifter. Det är en styrka.

Det är också en styrka att flera av lärarna i specialistsjuksköterskeprogrammet aktivt i sin forskning och yrkesverksamhet arbetar för att skapa en mer jämställd och jämlik vård- och omsorg. Detta medför att det

finns både en stor kunskap om och en medvetenhet kring genusperspektiv och intersektionalitet som återspeglas både i utbildningen och i andra aktiviteter som berör både personal och studenter på utbildningen. Det anordnas exempelvis regelbundet seminarium där jämställdhet och jämlikhet beaktas på olika sätt. Vidare är forskare från läroverket aktiva i samhällsdebatten där intersektionalitet används för att belysa marginaliserade gruppers förutsättningar och hinder för jämlik vård. Debattartiklar inom detta område har bl.a. publicerats i Dagens Medicin och Dagens Nyheter.

Under de senaste åren har organisationen och processerna för främjandearbetet inom likabehandlingsområdet, där jämställdhet ingår, stärkts vid högskolan, bland annat genom att integrera arbetet med aktiva åtgärder som regleras i Diskrimineringslagen i verksamhetsstyrnings- och uppföljningsprocessen som en del av det systematiska kvalitetsarbetet. Uppföljning av jämställdhet och likabehandling i utbildningarnas innehåll, utformning och genomförande görs inom ramen för kurs- och programvärderingar, genom dialoger i lärarkollegiet och i samtal med studenterna. Dessutom ställs regelbundet frågor kring upplevelse av konflikter, kränkande behandling och trakasserier i studentenkäten som genomförs vartannat år, då samtliga studenter får möjlighet att svara. Uppföljning och analys av resultaten från enkäten ligger till grund för det systematiska likabehandlingsarbetet vid högskolan.

Som ovan beskrivits har utbildningen ett tydligt jämställdhetsperspektiv som på flera sätt kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande. Utifrån analys av styrkor och utvecklingsområden är vår bedömning att utbildningen har goda förutsättningar att uppnå en hög kvalitet utifrån bedömningsgrunden jämställdhet.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Bedömningsgrunder Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling, och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Lärosätets redogörelse:

Uppföljnings-, åtgärds- och återkopplingsprocesser i högskolans kvalitetssystem

I *Ramverk för systematiskt kvalitetsarbete* framgår hur uppföljning av utbildningsverksamheten och hur resultaten från uppföljningarna leder till förbättringsåtgärder inom utbildningen. Likaså hur resultaten kommuniceras inom verksamheten och med studenterna. Nedan beskrivs några exempel på sådana processer och rutiner.

Pedagogiskt kollegium (PK) har det högskoleövergripande ansvaret för kvalitet i utbildning på grundnivå och avancerad nivå. PK har fastställt *Riktlinjer för program- och kursvärderingar*. Syftet med riktlinjerna är att tydliggöra vilket organ och vilken funktion som har ansvar för genomförande av kurs- och programvärderingar, vad kurs- och programvärderingar ska innehålla och processen för att tillvarata resultaten och återföra den till intressenter. Varje institution som har utbildningsansvar på grundnivå och avancerad nivå ska årligen återrapportera till PK resultat av genomförda programvärderingar tillsammans med en analys och förslag på kvalitetsutvecklande åtgärder. Programutvärderingar genomförs varje gång en utbildningsomgång avslutas (termins- eller årsvis) och genomförs både skriftligt och muntligt med studenterna. För att både möjliggöra en jämförbarhet mellan utbildningarna och över tid inom respektive utbildning har det också tagits fram gemensamma frågeområden som ska ställas till studenterna i programvärderingen. Dessa frågor handlar om måluppfyllelse, forskningsanknytning, studenters möjlighet till egenansvar, inflytande och delaktighet, jämställdhet, likabehandling och hållbar utveckling samt förberedelse för ett föränderligt arbetsliv. Resultatet från programvärderingar tillsammans med analys och åtgärdsförslag sammanställs i en programrapport. Programrapporten presenteras av programansvarig vid ett av PK:s möten. Om oklarheter eller frågor kvarstår efter mötet kan PK begära skriftligt förtydligande från prefekt eller annan utbildningsansvarig vid berörd institution. Programrapporten görs tillgänglig och återkopplas till både studenter och lärare vid berörd institution.

Ett annat viktigt verktyg i uppföljningen av utbildningen och studenternas situation är högskolans olika enkäter till studenter. Studentenkäten som genomförs vartannat år skickas ut till samtliga studenter på grundnivå och avancerad nivå och innehåller frågor om studiemiljö, pedagogik, lokaler och andra faciliteter, etc. Resultatet från enkäten presenteras både på högskoleövergripande nivå och på institutionsnivå och utgör ett viktigt underlag för förbättringsarbetet genom verksamhetsstyrnings- och uppföljningsprocessen. Resultatet återkopplas också till studenterna och finns tillgängligt i lärplattformen.

Its Learning för studenter och på intranätet för personal. Under 2021 genomförde högskolan en alumnenkät. Syftet med enkäten var att följa upp alumnernas bedömning av utbildningens måluppfyllelse 1–6 år efter avslutad utbildning samt att få en bild av vilka sektorer högskolans alumner jobbar inom. Resultatet visade bland annat på att alumnerna bedömde att de hade en hög grad av måluppfyllelse samt att en majoritet av alumnerna jobbar inom det yrke de utbildat sig till.

Sammanställningar av nyckeltal inom utbildningen, till exempel söktryck, antagning, examina, beräkning av helårsstudent/helårsprestation och genomströmning på kurs görs årligen, samt följs upp vid verksamhetsuppföljning- och prognosmöten som institutionsledningen har med högskolans ledning. Nyckeltalen utgör ett underlag för vidareutveckling av de olika utbildningarna.

Uppföljning-, åtgärds- och återkoppling inom specialistsjuksköterskeutbildning

Program- och kursutveckling sker kontinuerligt i det verksamhetsnära kvalitetsarbetet med utgångspunkt i genomförda uppföljningar som beskrivits ovan. Utvärderingsunderlag tillsammans med analys resulterar i åtgärder såsom revidering av program- och kursinnehåll och utformning av lärandeaktiviteter och examinationer. På så sätt säkerställs process för kvalitetsutveckling av utbildningarna.

Kursvärderingar sker i varje kurs och kan vara muntliga eller skriftliga, formativa eller summativa. Med utgångspunkt i kursutvärderingarna tar kursansvarig tillsammans med lärarlaget fram förslag på förbättringar i kursmål, examinationer och studieuppgifter. Kursvärderingen och förslag på förändringar kommuniceras för studenterna i lärplattformen Its Learning och förmedlas muntligt till studenter vid nästkommande kursintroduktion. Respektive institutionsstyrelse informeras om resultaten från alla kursvärderingar.

I ett samarbete med Röda Korsets Högskola och Sophiahemmet Högskola, har externa kollegiala granskningar av självständiga arbeten på grundnivå och avancerad nivå inom vårdvetenskap genomförts. Granskningarna har återkopplats till lärarkollegiet och institutionsledningen. Arbetsgruppen med lärare från samtliga tre högskolor kommer att fortsätta sitt arbete med externa kollegiala granskningar. Identifierade områden för detta är bland annat progression i huvudområdet vårdvetenskap från grundnivå till avancerad nivå.

Som tidigare beskrivits startade specialistsjuksköterskeprogrammet med inriktning mot distriktssköterska höstterminen 2021. Det var högt söktryck till utbildningen och 24 studenter antogs. I maj 2022 har de tre första av åtta kurser avslutats och 18 studenter har genomfört de första kurserna med godkänt resultat, vilket är en god genomströmning på kursnivå, se tabell 3.

<i>Tabell 3. Genomströmning på kursnivå, kurs 1, 2 och 3 (Statistik från Ladok i mitten av maj 2022)</i>			
	Kurs 1, ht 2021	Kurs 2, ht 2021	Kurs 3, vt 2022
Antal registrerade	23	22	18
Antal avklarade/hel kurs	19	18	18
Andel	83 %	82 %	100 %

Styrkor och utvecklingsområden

Högskolans *Ramverk för systematiskt kvalitetsarbete* beslutades i oktober 2021 och arbetet med att implementera modellen på alla nivåer inom högskolan pågår. Det kan dock konstateras att samstämmigheten mellan resultat från kursvärderingar, programrapporter och alumnundersökningen om vad som fungerar väl och vad som kan förbättras inom utbildningen är relativt god. Det ger ett bra underlag för kvalitetsutveckling av utbildningarna.

Genomströmningen på kursnivå har hittills varit god, se tabell 3 ovanför. Det har inte heller varit något större avhopp av studenter, vilket ofta är fallet inom specialistsjuksköterskeutbildningarna. Att arbeta mer systematiskt med uppföljning av genomströmning på kursnivå har identifierats som ett utvecklingsområde. En låg genomströmning kan indikera på att kursinnehåll, upplägg, läraaktiviteter och examinationsformer kan behöva utvecklas.

Då specialistsjuksköterskeprogrammet med inriktning mot distriktssköterska är nystartat har det inte genomförts någon programvärdering. Kursvärderingar från kurs 1, *Barnhälsovård och elevhälsa, 7,5 hp*, samt kurs 2, *Verksamhetsförlagd utbildning inom barnhälsovård och elevhälsa, 7,5 hp* visar att samtliga studenter som besvarat enkäten instämde helt eller till stor del att kursens lärandemål uppfyllts. Andelen studenter som helt eller till stor del instämde med att undervisningsformerna stimulerat till eget lärande i kurserna var 79 procent respektive 92 procent, medan 65 procent respektive 85 procent av studenterna instämde i påståendet att examinationen krävde att man verkligen förstod vad kursen gick ut på. För kursen *Etik inriktning primärvård, 7,5 hp*, som samläses med specialistsjuksköterskeprogrammet inriktning psykiatrisk vård, var motsvarande andel studenter som helt eller till stor del instämde att kursens lärandemål uppnåts 89 procent. Andelen studenter som helt eller till stor del instämde med att undervisningsformerna stimulerat till eget lärande var 72 procent och 71 procent av studenterna instämde i påståendet att examinationen krävde att man verkligen förstod vad kursen gick ut på. Det bör understrykas att svarsfrekvensen var låg i denna kursvärdering. Det är generellt en utmaning att få tillfredställande svarsfrekvens i kursvärderingar och programvärderingar trots kontinuerlig uppmuntran och återkoppling till studenterna. Kursledare och lärare arbetar kontinuerligt med att få upp svarsfrekvensen på kursutvärderingarna.

Utifrån det underlag som hittills finns tillgängligt för specialistsjuksköterskeutbildningen med inriktning mot distriktssköterska är det i nuläget svårt att göra någon större analys av styrkor och utvecklingsområden framöver. Med tre kurser genomförda kan vi konstatera att genomströmningen av studenter på kursnivå hittills varit god. Vidare kan vi också konstatera att en mycket hög andel av studenterna (89 – 100 %) anser att lärandemålen har uppfyllts och examineras på ett för studenterna tillfredställande sätt i de tre första kurserna. Tre av fyra studenter anser att det pedagogiska upplägget stimulerat till eget lärande. En plan håller på att utarbetas för att genomföra muntlig och skriftlig programvärdering under HT2023, då första gruppen studenter tar examen, med målsättningen att få en svarsfrekvens som möjliggör en grundlig analys av styrkor och förbättringsområden inom programmet.

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Bedömningsgrund Studentperspektiv
Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.

Lärosätets redogörelse:

Marie Cederschiöld högskola arbetar aktivt med studentinflytande för att ge studenterna möjlighet att ta del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen. Detta konkretiseras i högskolans organisationsplan, där studenter och doktoranders rätt att vara representerade i beredande och beslutande organ fastställs.

Studenter finns representerade på alla nivåer inom högskolan, i bolagsstyrelsen, i kollegier på motsvarande fakultetsnivå samt på institutionsnivå. I tillägg till detta finns också plats för studenter i olika råd, nämnder och andra grupperingar. Studentkåren företräder samtliga studenter och utser studentrepresentanter i högskolans beredande och beslutande organ. För att stärka rollen som studentrepresentant och erkänna det arbete som läggs ner, arvoderas studentrepresentanter på högskoleövergripande nivå samt i institutionsstyrelser. Högskolan ger också ett verksamhetsbidrag till kåren för verksamhet som bidrar till ökat studentinflytande. För att stimulera studentinflytande och hjälpa studentkåren att rekrytera studentrepresentanter, har högskolan tillsammans med Röda Korsets Högskola och Sophiahemmet Högskola sedan 2017 årligen arrangerat en studentrepresentantutbildning för högskolornas studenter. Tillfället ger också möjlighet för studentkårerna vid de olika lärosätena att träffa varandra och skapa nätverk.

Mycket av studentinflytande sker i den utbildningsnära verksamheten. Institutionen har studentråd mellan studenterna/kåren och institutionsledningen en till två gånger per termin. Vid dessa tillfällen sker informationsutbyte mellan institutionsledning och studentrepresentanter. Det finns även möjlighet att ta upp synpunkter kring utbildningen och förslag på åtgärder/lösningar i mer informell anda. Vid de större utbildningarna uppmuntras studenterna att utse terminsrepresentanter som har i uppgift att fånga upp och vidareförmedla synpunkter från studenterna till kåren, kursansvariga och institutionsledningen. I kurs- och programvärderingar sker uppföljning av studenternas syn på utbildningen både formativt och summativt. På specialistsjuksköterskeprogrammet inriktning distriktssköterska sker dialog om utbildningen mellan programansvarig/kursansvarig lärare och studenter kontinuerligt. På de flesta kurserna finns kursansvarig lärare tillgänglig utan tidsbokning på en specifik veckodag och tid för att följa upp frågor och synpunkter från studenterna.

Förutom studentrepresentation i högskolans beredande och beslutande organ samt olika fora för möten mellan utbildningsansvariga och studenter, sker även uppföljning och frågor om utbildningens innehåll, utformning och studenternas situation genom ett antal utvärderingar och enkäter, vilket har beskrivits under bedömningsgrund *Uppföljning, åtgärder och återkoppling*. Under hösten 2021 genomförde Pedagogiskt kollegium en studentenkät som skickades ut till samtliga studenter, och har gjorts så vartannat år sedan 2015. I enkäten ställdes bland annat frågan om hur studentinflytandet kunde förbättras

på högskolan. Resultatet av studentenkäten presenterades för studenter och lärare vid två tillfällen och i samband med detta hölls workshop om studentinflytande. Flera goda förslag framkom under dessa tillfällen som högskolan kommer att arbeta vidare med för att skapa förutsättningar för att studenterna ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.

Styrkor och utvecklingsområden

Marie Cederschiöld högskola är ett mindre lärosäte vilket innebär korta avstånd mellan studenter och institutionsledning och de andra fora som finns för studentpåverkan, vilket kan tänkas underlätta för studenterna att utöva ett direkt inflytande på utbildningen till distriktssköterska. Det reella studentinflytandet försvåras dock av att mindre än 10 procent av högskolans studenter är medlemmar i studentkåren, vilket får till följd att de personella resurserna är begränsade. Detta leder till att det periodvis har varit svårt för studentkåren att rekrytera studentrepresentanter till beredande och beslutande organ. Det reella studentinflytandet utövas i högre grad av studenter som studerar på grundnivå och forskarnivå, medan representationen från studenter på avancerad nivå är svag. Orsaker till detta kan vara att specialistsjuksköterskeprogrammen ges på halvfart, på distans och att många studenter arbetar kliniskt vid sidan av sina studier. Då specialistsjuksköterskestudenterna ofta är äldre och har familj kan det vara svårt att prioritera tid för engagemang i studentkår och utbildningsfrågor i ett redan pressat tidsschema.

Studentinflytande är en prioriterad fråga på högskolan och lyfts fram som en särskilt viktig punkt i *Strategi för pedagogisk verksamhet 2021–2025*. Pedagogiskt kollegium (PK) har vid flera tillfällen bjudit in studentkåren och andra intresserade studenter till dialog för ökat studentinflytande. Motsvarande kommer också att ske på institutionsnivå där prefekt och programansvariga en gång per månad kommer att bjuda in studenter på avancerad nivå till dialoger om utbildningen s.k. utbildningsmingel. Syftet är att från ledningshåll få ett breddat perspektiv kring utveckling av utbildningen och studenternas studiesituation. Diskussioner pågår om hur formerna för dessa dialoger ska systematiseras och dokumenteras. De fysiska mötena behöver kompletteras med digitala möten för att underlätta studenternas deltagande.

Ett utvecklingsområde som lärosätet ser överlag är att genomföra åtgärder för att öka studenternas engagemang och svarsfrekvens i fråga om utvärderingar av kurser. Ett sätt kan vara att ge direktåterkoppling av resultat av en kursvärdering genom en poll eller genomföra muntliga kursvärderingar. Studenter som har klagomål på utbildningen kan vända sig till kursansvarig/programansvarig eller direkt till prefekten. Här behövs rutiner utvecklas så att studenter kan anmäla klagomål anonymt i ett avvikelssystem som möjliggör systematisk sammanställning, uppföljning och åtgärder.

I lärarlaget pågår ett arbete för att öka studenternas direkta inflytande på utbildningen genom att ytterligare utveckla aktiv studentmedverkan i undervisningen, vilket är i linje med högskolans pedagogiska grundsyn. Begreppet kopplas till aktiverande undervisningsformer, delaktighet, demokrati, engagemang och inkludering vilket är centrala begrepp både i högskolans värdegrund samt i högskolans vision för de kommande åren (Vision 2025). Genom att använda pedagogiska metoder för aktiv studentmedverkan kan djupare förståelse för distriktssköterskans kompetensområde nås. En annan fördel är att studenterna får träna generella färdigheter som att samarbeta med varandra och leda grupper vilket främjar framtida yrkesutövning som distriktssköterska. Aktiv studentmedverkan har också direkt koppling till breddad rekrytering och breddat deltagande som kan sammanfattas som en strävan efter att alla individer oavsett bakgrund ska ges likvärdiga möjligheter till tillträde och genomförande av högre utbildning samt öka deras chanser på arbetsmarknaden.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Bedömningsgrund Arbetsliv och samverkan
Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.

Lärosätets redogörelse:

I *Vision 2025* framgår att Marie Cederschiöld högskola ska vara ledande i utveckling av praktisknära forskning och i detta uppdrag ingår bland annat att undersöka förutsättningarna för en studentmottagning i någon av ägarnas verksamheter. I högskolans *Strategi för pedagogisk verksamhet 2021–2025* framgår att högskolan ska stimulera befintliga och nya samarbeten mellan utbildning och professionsverksamhet samt främja utveckling av aktuella och nya högskolepedagogiska och ämnesdidaktiska projekt inom verksamhetsförlagd utbildning (VFU). Således finns det för högskolan en tydlig målbild för samverkan med det omgivande samhället både inom forskningen och utbildningen.

Utformning och genomförande av utbildningen tillsammans med avnämarna

Specialistssjuksköterskeprogrammet med inriktning mot distriktssköterska har till stor del utformats i samråd med representanter från primärvården i Region Stockholm. Exempelvis har kursplanerna för de två kurserna i barnhälsovård och elevhälsa arbetats fram i samarbete med centrala Barnhälsovårdsenheten, vars uppdrag är att arbeta med barnhälsovårdsfrågor både regionalt och nationellt. Målsättningen har varit att skapa en samsyn mellan högskolan och den kliniska verksamheten kring vad studenterna behöver ha med sig både teoretiskt och praktiskt när de som nyutexaminerade påbörjar sin yrkesverksamhet.

Det finns idag en omfattande samverkan kring att skapa goda akademiska miljöer för VFU i primärvården. Klinisk lektor deltar regelbundet i utbildningsinsatser riktade till adjungerade kliniska adjunkter och handledare för att säkerställa hög kvalitet i samband med VFU:n. Den kliniska lektorn deltar regelbundet i professionsträffar som anordnas ute i klinisk verksamhet och som syftar till att stärka distriktssköterskans yrkesutövande. Vidare är många av studenterna redan verksamma i primärvården. Under VFU-perioden och som en del av examensarbetet identifierar studenterna förbättringsområden inom primärvården, som kommer sektorn tillgodo. Studenterna uppmuntras att söka bästa tillgängliga evidens och att identifiera förbättringsområden som kan vara till nytta för nuvarande eller kommande arbetsplatser i primärvården. Ett exempel på utvecklingsområde kopplat till VFU-samverkan är den utredning som pågår på högskolan om att införa en studentmottagning i samverkan med högskolans ägare.

I utbildningen möter studenterna lärare med klinisk erfarenhet från primärvård eller närliggande vårdområden. Undervisningen är utformad för att förbereda studenterna inför ett yrkesliv med krav på kontinuerlig professionell kunskapsinhämtning inom primärvårdsområdet. En röd tråd genom

programmet är därför att studenterna ska utveckla sin förmåga att självständigt söka och värdera kunskap. I den första kursen genomförs ett seminarium som handlar om ledning och kunskapsstyrning av primärvård på en övergripande nivå. Målet är att ge studenterna en ökad förståelse för hur primärvården styrs organisatoriskt på nationell och regional nivå, vilket kan bidra till en ökad förmåga att navigera i ett föränderligt arbetsliv.

Samverkan med det omgivande samhället inom hälso- och sjukvårdsområdet

Utvecklingen inom primärvården förutsätter medarbetare med rätt kompetens och utbildning. I Region Stockholm finns det därför en utarbetad modell för samverkan mellan lärosäten och hälso- och sjukvården som bland annat beskrivs i rapporten ”lärandemodell för verksamhetsintegrerat lärande”. Dessutom är de akademiska miljöerna inom primärvården under utveckling. Det finns idag akademiska vårdcentraler som ingår som en del av universitetssjukvården (USV), vilket omfattar ett utökat ansvar för att driva forskning och pedagogisk utveckling. I USV-uppdraget ingår delade akademiska kliniska tjänster och tillgång till adjungerad klinisk adjunkt. Än så länge står enskilda utbildningsanordnare utanför ALF-avtalet som reglerar USV, vilket innebär att enskilda utbildningsanordnare inte kan finansiera kliniska lektorer och professorer inom primärvården på likvärdiga villkor som statliga lärosäten.

Förutom en omfattande samverkan på ledningsnivå finns flera samverkansprojekt som drivs av enskilda medarbetare vid institutionen. Exempelvis har en av institutionens professorer medverkat som sakkunnig i Regionens STEP-UP projekt om psykisk ohälsa. Det har resulterat i webbkurser om psykisk ohälsa som används både inom specialistsjuksköterskeprogrammet och i regionens fortbildning inom primärvården. Det visar sig således att samverkan kan berika både primärvårdens verksamhet och högskolans utbildning och forskning på ett sätt som kommer studenterna till godo. I högskolans *Vision 2025* framgår att vara ledande inom praktisknära forskning är en grund för forskningsanknuten utbildning. Samverkan med primärvården är således en förutsättning för att kunna bedriva praktisknära forskning. Exempel på pågående forskningsprojekt med relevans för programmet bedrivs inom områden såsom multisjuklighet, psykisk ohälsa, och särskilt utsatta grupper.

Flera av lärarna inom specialistsjuksköterskeprogrammet har också förtroendeuppdrag kopplade till primärvården. Exempelvis har programansvarig lektor under flera år varit vårdsakkunnig distriktssköterska för primärvård Region Stockholm. Uppdraget som vårdsakkunnig innebär att följa utvecklingen inom professionen ur ett helhetsperspektiv, vilket omfattade att bevaka frågor som rör distriktssköterskans profession, bedriva vårdutveckling, lyfta omvårdnadsfrågor, ta fram och granska riktlinjer, medverka i utveckling av regionala vårdprogram samt sprida aktuell forskning inom området. Programansvarig har även varit ordförande i Distriktssköterskeföreningen Stockholm, ett uppdrag som resulterat i ett omfattande nätverk inom primärvården.

Styrkor och utvecklingsområden

Högskolan har en omfattande samverkan med avnämare kring både upplägg, innehåll och utformning av specialistsjuksköterskeprogrammet med inriktning mot distriktssköterska, bland annat genom aktuell omvärldsanalys samt nära klinisk koppling till primärvården. Detta är en styrka som kommer studenterna till godo.

Ett utvecklingsområde som identifierats inom samverkansområdet är behovet av starka akademiska miljöer i primärvården, både för att utveckla den verksamhetsförlagda utbildningen och för att stärka forskningen inom distriktssköterskans område. Centrala aktörer för en sådan samverkan är Akademiskt primärvårdscentrum (APC) och de akademiska vårdcentralerna i Region Stockholm. En professor och

två lektorer som är distriktssköterskor har idag koppling till APC. Satsningen på kliniska lektorer finansieras idag enbart av högskolan. Det beror till stor del på att regionala ALF-avtalet som omfattar vårdprofessioner, inräknat sjuksköterskor, endast omfattar statliga lärosäten. En fråga som behöver lösas är hur regionens enskilda utbildningsanordnare som utbildar sjuksköterskor kan få likvärdiga förutsättningar som statliga lärosäten till delade akademiska kliniska tjänster. Detta är angeläget för att stärka koppling mellan högskola och arbetsliv samt för att främja akademisk tillväxt inom vårdområdet.

Sammantaget visar ovanstående på att utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är kliniskt relevant och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet samt att det finns en stark samverkan som kommer studenterna tillgodo.